

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

_____ В.А. Мазур

від «____» _____ 2018 року

ПРОГРАМА

вступного випробування з історії України

Вінниця – 2018

Програму підготували: Богатчук С.С., Соя В.В., Заболотна А.В., Колісник О.М., Марценюк-Розарьонова О.В.

Рекомендовано до видання Вченою радою Вінницького національного аграрного університету (протокол від «__» березня 2018р. №_)

Схвалено науково-методичною комісією Вінницького національного аграрного університету (протокол від «20» лютого 2018р. №6)

ПРОГРАМА З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

№ п/п	Назва розділу, теми	Зміст	Основні предметні вміння та навички
1	Стародавня історія України	<p>Факти: Поява та розселення людей на території України. Поширення землеробства й скотарства на землях України. Трипільська культура. Кочовики за раннього залізного віку. Заснування античних міст-колоній у Північному Причорномор'ї та Криму. Велике переселення народів. Перші писемні згадки про давніх слов'ян (венедів, антів, склавинів). Велике розселення слов'ян.</p> <p>Дати: IV - середина III тис. до н.е. - розселення племен трипільської культури на території України; VIII –VI ст. до н.е.- Велика грецька колонізація. V - VII ст. - Велике розселення слов'ян.</p> <p>Поняття та терміни: «археологічна культура», «палеоліт», «мезоліт», «неоліт», «бронзовий вік», «ранній залізний вік», «колонізація», «неолітична революція», «енеоліт», «привласнювальне господарство», «відтворю-вальне господарство», «кочовики», «курган»</p>	<p>Розпінавати на картосхемі місця основних стоянок людей кам'яного віку на теренах сучасної України (Королеве, Кіік-Коба, Кирилівка, Мізин); території розселення трипільців, кіммерійців, скіфів і сарматів, місце розташування античних міст-колоній Північного Причорномор'я та Криму(Тіра, Ольвія, Пантікапей, Херсонес), напрямки розселення слов'ян під час Великого переселення народів.</p> <p>Характеризувати суспільне, господарське та духовне життя носіїв трипільської культури, кіммерійців, скіфів, давніх слов'ян.</p> <p>Визначати риси неолітичної революції, причини та наслідки занепаду Великої Скіфії, особливості грецької колонізації Північного Причорномор'я та Криму;</p> <p>Пояснювати, в чому наслідки та значення Великої грецької колонізації, Великого переселення народів та Великого розселення слов'ян для розвитку українських земель.</p>
2	Виникнення та розквіт Київської Русі	<p>Факти: Розселення східнослов'янських племінних союзів(поляни, древляни, сіверяни, волиняни, уличі, тиверці, білі хорвати). Руська земля. Утворення Київської держави (Русі-України). Внутрішньо- та зовнішньо-політична діяльність князів/княгині: Олега,</p>	<p>Розпінавати на картосхемі території розселення східнослов'янських племінних союзів у VIII - IX ст., шлях «з варяг у греки», походи князів на Константинополь, походи князя Святослава, територіальні межі</p>

	<p>Ігоря, Ольги, Святослава. Князювання Володимира Великого та Ярослава Мудрого. «Руська правда». Правління Ярославичів (Ізяслав, Святослав, Всеволод) Запровадження християнства як державної релігії. Правління Володимира Мономаха та його сина Мстислава Великого в Києві. Боротьба з половецькою загрозою. Роздрібленість Київської держави. Розвиток суспільно-політичного та господарського життя Київської держави (Русі-України). Поширення писемності. Розвиток культури й освіти Київської держави (Русі-України)</p> <p>Дати: 860 рю. – похід Аскольда на Константинополь, укладення першого відомого договору Русі з Візантією; 907, 911, 941, 944 рр. – походи князів на Константинополь; 882 р. - об'єднання північних та Південних руських земель Олегом; 988 р. - запровадження християнства як державної релігії; 1019 - 1054 рр. – князювання Ярослава Мудрого в Києві. 1036 р. – розгром печенігів князем Ярославом Мудрим. 1056-1057 рр.- Створення Остромирового Євангелія; 1097 р. – Любецький з'їзд (снем) князів; 1113 р. – укладення «Повісті минулих літ»; початок правління Володимира Мономаха в Києві; 1187 р. – перша згадка назви «Україна» в писемних джерелах; створення «Слова о полку Ігоревім».</p> <p>Персоналії: Аскольд, Олег, Ігор, Ольга, Святослав, Володимир Великий, Ярослав Мудрий, Володимир Мономах, Ярослав Осмомисл, літописець Нестор, митрополит Іларіон. Іконописець Алімпій.</p>	<p>Київської держави (Русі-України) за Олега та Ярослава Мудрого; Київське, Чернігівське, Переяславське, Галицьке, Волинське князівства за доби роздробленості (XII ст.).</p> <p>Характеризувати розвиток політичного, соціального і господарського життя Київської держави; внутрішню та зовнішню політику Олега, Ігоря, Ольги, Святослава, Володимира Великого та Ярослава Мудрого, Володимира Мономаха, його сина Мстислава; розвиток Київського, Чернігівського, Переяславського, Галицького, Волинського князівств за доби роздробленості.</p> <p>Пояснювати, у чому полягає значення та наслідки внутрішньо- та зовнішньополітичної діяльності князів, Любецького з'їзду князів, причини та сутність політичної роздробленості Київської держави (Русі-України)</p> <p>Визначати передумови та історичне значення запровадження християнства як державної релігії, етапи розвитку Київської держави (Русі-України), наслідки походів князів, суть роздробленості.</p>
--	---	--

		<p>Поняття та терміни: «племінний союз», «князь», «полюддя», «язичництво», «християнство», «шлюбна дипломатія», «роздробленість», «віче», «вотчинне землеволодіння», «бояри», «смерди», «ізгої», «закупи», «ікони», «мозаїка», «фреска», «книжкові мініатюри», «билини», «літопис».</p>	
3	<p>Галицько-Волинська держава. Монгольська навала</p>	<p>Факти: Об'єднання Галицького та Волинського князівств. Князювання Данила Романовича. Монгольська навала на південно-західні землі Русі. Галицько-Волинська держава за нащадків Данила Романовича. Розвиток суспільно-політичного та господарського життя. Дати: 1199 р. - утворення Галицько-Волинської держави; 1238 - 1264 рр. - правління Данила Романовича; 1240 р. - захоплення Києва монголами. Персоналії: Роман Мстиславович, Данило Романович, Юрій I Львович, Юрій II Болеслав. Поняття та терміни: «ярлик», «баскак».</p>	<p>Розпізнавати на картосхемі Галицько-Волинську державу за часів правління Данила Романовича; напрямки походів монголів у південно-західні землі Русі. Характеризувати розвиток Київського, Чернігівського, Переяславського, Галицько-Волинської держави, внутрішню та зовнішню політику Данила Романовича, Юрія I Львовича, Юрія II Болеслава, залежність українських князівств від Золотої Орди, наслідки золотоординського панування. Пояснювати особливості процесу формування та значення утворення Галицько-Волинської держави. Визначати передумови та значення утворення Галицько-волинської держави, монгольської навали.</p>
5	<p>Українські землі у складі Великого князівства Литовського та інших держав (у другій половині XIV - першій половині XVI ст.)</p>	<p>Факти: Боротьба Польщі та Литви за Галицько-Волинську спадщину. Вхід українських земель до складу інших держав (Угорське королівство, Молдавське князівство, Османська імперія, Московське царство). Кревська унія. «Велике князівство Руське». Остаточна ліквідація Київського та Волинського удільних князівств. Утворення Кримського ханства. Перехід кримських ханів у васальну залежність від Османської імперії. Виникнення українського козацтва. Соціально-економічне життя. Розвиток культури та освіти. Дати: 1362 р. – битва на р. Сині Води;</p>	<p>Розпізнавати на картосхемі українські землі у складі різних держав, територію Кримського ханства. Характеризувати політичне становище українських земель у складі Великого князівства Литовського до і після Кревської унії, соціально-економічний розвиток українських земель, становище суспільних станів, здобутки в галузі освіти та культури Визначати особливості суспільно-політичного життя українських земель у складі Великого князівства Литовського, причини та наслідки Кревської унії, причини виникнення українського козацтва. Пояснювати особливості перебування українських земель у складі інших держав</p>

		<p>1385 р. - укладення Кревської унії; 1449 р. – утворення Кримського ханства; 1478 р. – визнання Кримським ханством васальної залежності від Османської імперії 1489 р. - перша згадка про українських козаків у писемних джерелах. 1514 р. – битва під Оршею. Персоналії: Ольгерд, Вітовт, Свидригайло, Хаджі Гірей, Костянтин Іванович Острозький, Юрій Дрогобич. Поняття та терміни: «шляхта», «магдебурзьке право», «магістрат», «цехи», «Дике поле», «козак»</p>	
6	<p>Українські землі у складі Речі Посполитої (друга половина XVI ст.)</p>	<p>Факти: Люблінська унія та її вплив на українські землі. Зміни у соціальній структурі українського суспільства. Виникнення Запорізької Січі. Повстання 1590-х років. (К. Косинського та С.Наливайка). Братський рух. Утворення греко-католицької церкви. Розвиток культури й освіти. Дати: 1556 - 1561 р. - Створення Пересопницького Євангелія; 1556 р. - заснування князем Д. Вишневецьким на о. Мала Хортиця першої Січі; 1569 р. - Люблінська унія. Утворення Речі Посполитої; 1596 р. - Берестейська церковна унія. Утворення греко-католицької церкви. Персоналії: Василь-Костянтин Острозький, Дмитро Вишневецький, Герасим Смотрицький, Іван Федоров. Поняття та терміни: «українська шляхта», «українське козацтво», «реєстрове козацтво», «Запорозька Січ», «старшина», «клейноди», «греко-католицька церква», «братство», «полемічна</p>	<p>Розпізнавати на картосхемі територіальні зміни, що відбулися внаслідок Люблінської унії, польські воєводства на українських землях та їхні центри. Характеризувати соціальну структуру українського суспільства, становище різних верств населення українського суспільства XVI ст., суспільно-політичні зміни, які відбулися на українських землях внаслідок Люблінської унії, здобутки в галузі освіти та науки; військово-політичну організацію козацтва; становище православної церкви, діяльність видатних діячів періоду, православних братств. Визначати причини та наслідки Люблінської та Берестейської уній, перших козацьких повстань.</p>

		література»	
7	Українські землі в складі Речі Посполитої (перша половина XVII ст.)	<p>Факти: Зміни в соціально-економічному житті. Розвиток міст. Відновлення церковної православної ієрархії 1620 р. Розвиток культури та освіти. Морські походи козаків. Участь українського козацтва у війнах Речі Посполитої проти Московського царства і Османської імперії. Козацькі повстання 1620-х – 1630-х рр. «Ординація Війська Запорозького».</p> <p>Дати: 1618 р. – похід козаків під проводом гетьмана П.Конашевича-Сагайдачного на Москву; 1621 р. - Хотинська війна; 1625 р. – Куруківська угода; 1632 р. – «Пункти для заспокоєння руського народу», утворення Києво-Могилянської колегії; 1637 - 1638 рр. - повстання під проводом Павла Павлюка, Якова Острянина, Дмитра Гуні.</p> <p>Персоналії: Петро Конашевич-Сагайдачний, Петро Могила, Іпатій Потій, Йов Борецький.</p> <p>Поняття та терміни: «панщина», «фільварки», «Золотий спокій».</p>	<p>Розпізнавати на картосхемі українські землі у складі різних держав; воєводства Речі Посполитої на українських землях.</p> <p>Характеризувати соціально-економічне та політичне становище на українських землях, становище православної та греко-католицької церков.</p> <p>Визначати наслідки «доби героїчних походів козацтва» перших десятиліть ХУІІ ст., козацьких повстань 1620-1630-х рр.</p>
8	Національно-визвольна війна українського народу під проводом Б.Хмельницького середини XVII ст.	<p>Факти: Національно-визвольна війна українського народу. Зміни в суспільно-політичному житті. Утворення української козацької держави – Війська Запорізького. Зовнішньополітична діяльність уряду Б. Хмельницького.</p> <p>Дати: 1648 р. - Жовтоводська, Корсунська та Пилявецька битви; 1649 р. - Зборівська битва. Укладення Зборівського договору;</p>	<p>Розпізнавати на картосхемі територіальні зміни, що відбулися внаслідок Національно-визвольної війни, територію української козацької держави за Зборівським і Білоцерківським договорами, місця основних подій війни. Характеризувати відносини Війська Запорізького з Польщею, Кримським ханством, Молдовою, Московією, Швецією та Трансільванією; умови мирних угод українців з польським урядом, українсько-московського договору 1654 р.</p>

		<p>1651 р. - Берестецька битва. Укладення Білоцерківського договору;</p> <p>1652 р. - Батозька битва;</p> <p>1653 р. – Жванецька битва;</p> <p>1654 р. – Переяславська рада, українсько-московський договір.</p> <p>1656 р. – московсько-польське Віленське перемир'я.</p> <p>Персоналії: Б. Хмельницький, І. Богун, Тиміш Хмельницький</p> <p>Поняття та терміни: «Національно-визвольна війна», «Військо Запорозьке», «Гетьманщина», «покозачення»</p>	<p>Визначати причини та наслідки Національно-визвольної війни, місце Гетьманщини в міжнародних відносинах тогочасної Європи.</p> <p>Порівнювати, у чому наслідки та значення найважливіших битв війни у розгортанні національно-визвольної боротьби.</p>
9	Українські землі наприкінці 50-80-ті рр. XVII ст.	<p>Факти: Гетьманування І. Виговського, Ю. Хмельницького. Поділ Гетьманщини. Гетьманування П. Тетері, І. Брюховецького, П. Дорошенка, Д. Многогрішного, І. Самойловича. Занепад Правобережжя. Запорозька Січ у складі Гетьманщини. Адміністративно-територіальний устрій Слобідської України.</p> <p>Дати: 1658 р. - Гадяцький договір; 1659 р. – Конотопська битва; 1667 р. - Андрусівський договір; 1669 р. – Корсунська угода, визнання Правобережною Гетьманщиною протекторату Османської імперії; 1681 р. - Бахчисарайський мирний договір; 1686 р. - «Вічний мир» між Московським царством і Річчю Посполитою .</p> <p>Персоналії: І. Виговський, П. Тетеря, П.Дорошенко, І. Брюховецький, І. Сірко, Ю.Хмельницький, Д.Многогрішний, І. Самойлович.</p> <p>Поняття та терміни: «Руїна», «Великий згін»</p>	<p>Розпізнавати на картосхемі території, підвладні гетьманам Лівобережної та Правобережної України; території, що перебували під контролем Московського царства, Османської імперії, Польщі.</p> <p>Характеризувати зовнішню та внутрішню політику гетьманів, зміст політичних угод того часу, що стосувалися українських земель, особливості господарського та церковного життя.</p> <p>Визначати причини та наслідки Руїни; укладення гетьманськими урядами угод з державами-сусідами, найважливіших угод між іноземними державами, що стосувалися українських земель, особливості адміністративно-політичного устрою Слобідської України та Лівобережної Гетьманщини.</p>
10	Українські землі	<p>Факти: Гетьманування І. Мазепи. Північна війна і Україна.</p>	<p>Розпізнавати на картосхемі українські землі у складі різних держав; території, підвладні гетьманам</p>

	<p>наприкінці XVII - першої половини XVIII ст.</p>	<p>Повстанні під проводом С.Палія (1702-1704 рр.). Гетьманування І. Скоропадського, Д. Апостола. Обмеження автономії Гетьманщини. «Правління Гетьманського уряду» 1734 р. Розвиток культури та освіти. Києво-Могилянська академія.</p> <p>Дати: 1708 – українсько-шведський союз, зруйнування Батурина. 1709 р. – зруйнування російськими військами Чортомлицької Січі; Полтавська битва 1710 р. - Конституція Пилипа Орлика. 1734р.- заснування Нової (Підпільненської) Січі</p> <p>Персоналії: І.Мазепа, К.Гордієнко, І. Скоропадський, П.Полуботок, Д.Апостол, П.Орлик, Ф.Прокопович.</p> <p>Поняття та терміни: «Конституція», «Малоросія», «Малоросійська колегія», «козацьке бароко», «козацькі літописи»</p>	<p>Лівобережної України. Події Північної війни на території України.</p> <p>Характеризувати внутрішню та зовнішню політику гетьманів, діяльність Першої Малоросійської колегії, «Правління Гетьманського уряду»; зміст основних положень Конституції Пилипа Орлика; перебіг подій національно-визвольної акції гетьмана І. Мазепа.</p> <p>Визначати причини укладення українсько-шведського союзу в роки Північної війни; наслідки Полтавської битви для українських земель.</p>
11	<p>Українські землі в другій половині XVIII ст.</p>	<p>Факти: Гетьманування К. Розумовського. Ліквідація автономного устрою Гетьманщини. Діяльність Другої Малоросійської колегії. Ліквідація Запорозької Січі. Скасування козацького устрою на Слобожанщині. Заселення Південної України. Розгортання гайдамацького та опришківського рухів. Зміни в політичному становищі Правобережної України після поділів Речі Посполитої. Розвиток культури, науки, освіти.</p> <p>Дати: 1764 р. - остаточна ліквідація гетьманства; 1768 р. - Коліївщина; 1775 р. - остаточна ліквідація царським урядом Запорозької Січі; 1783 р. - царський указ про закріпачення селян Лівобережної та Слобідської України.</p> <p>Персоналії:</p>	<p>Розпізнавати на картосхемі українські землі, що входили до складу різних держав у зазначений період; територіальні зміни, що відбулися на українських землях унаслідок поділів Речі Посполитої.</p> <p>Характеризувати основні напрямки політики Російської імперії щодо України, особливості гайдамацького та опришківського рухів, територіально-адміністративного устрою та господарського життя Нової (Підпільненської) Січі.</p> <p>Визначати причини гайдамацького та опришківського рухів, скасування гетьманства і ліквідації Запорозької Січі, наслідки ліквідації Запорозької Січі та Гетьманщини, поділів Польщі, приєднання земель Правобережної України та Криму до Росії; значення Запорозької Січі й</p>

		<p>К.Розумовський, П.Калнишевський, Г. Сковорода, М. Березовський, І. Григорович-Барський, В. Боровиковський, Д. Левицький.</p> <p>Поняття та терміни: «автономія», «Нова (Підпільненська) Січ», «Задунайська Січ», «Коліївщина», «паланка», «зимівник»</p>	Гетьманщини в історії України.
12	<p>Українські землі у складі Російської імперії наприкінці XVIII - у першій половині XIX ст.</p>	<p>Факти: Включення українських земель до складу Російської імперії. Адміністративно-територіальний поділ українських земель. Промисловий переворот та зародження ринкової економіки. Розвиток національного руху. Поширення на Україну російського та польського суспільних рухів. Повстання під проводом У. Кармалюка.</p> <p>Дати: 1798 р. - вихід друком «Енеїди» Івана Котляревського; грудень 1825 - січень 1826 рр. - повстання Чернігівського полку; 1830-1831 рр. – Польське повстання 1846 -1847 рр. - діяльність Кирило-Мефодіївського братства.</p> <p>Персоналії: М. Гулак, І. Котляревський, М. Костомаров, П. Куліш, Т. Шевченко.</p> <p>Поняття та терміни: «промисловий переворот», «нація», «національне відродження», «декабристи», «масонство»</p>	<p>Розпізнавати на картосхемі українські губернії у складі Російської імперії.</p> <p>Характеризувати політику Російської імперії щодо України, початок національного відродження, форми соціального протесту українського населення, поширення на Україну російського та польського суспільних рухів, програмні засади та діяльність Кирило-Мефодіївського братства, економічний розвиток і соціальні відносини.</p> <p>Визначати причини та значення антикріпосницького руху в українських землях у складі Російської імперії, діяльності Кирило-Мефодіївського братства</p>
13	<p>Західноукраїнські землі наприкінці XVIII - у першій половині XIX ст.</p>	<p>Факти: Включення західноукраїнських земель до складу Австрійської імперії, адміністративно-територіальний поділ західноукраїнських земель, реформи Марії Терезії та Йосифа II й українські землі, діяльність «Руської трійці». Діяльність Головної руської ради (ГРР).</p> <p>Дати: 1816 рр. – створення освітнього товариства галицьких</p>	<p>Розпізнавати на картосхемі українські землі у складі Австрійської імперії.</p> <p>Описувати перебіг національного руху в Галичині під час революції 1848 - 1849 рр. в Австрійській імперії.</p> <p>Характеризувати політику Австрійської імперії щодо західноукраїнських земель, її наслідки, реформи Марії Терезії та Йосифа II; початок національного відродження, форми соціального протесту населення.</p> <p>Визначати наслідки та значення подій 1848 - 1849 рр.,</p>

		греко – католицьких священників; 1833 - 1837 рр. - діяльність «Руської трійці»; 1848 р. - скасування панщини в Галичині. Персоналії: М.Шашкевич, І.Вагилевич, Я.Головацький, Л.Кобилиця, І.Могильницький.	причини та значення антикріпосницького руху в західноукраїнських землях
14	Культура України кінця XVIII - першої половини XIX ст.	Факти: Національне відродження. Відкриття університетів. Зміни в освіті. Поява «Історії русів». Розвиток літератури, мистецтва. Дати: 1805 р. - відкриття університету у Харкові; 1834 р. - відкриття університету в Києві. Персоналії: П. Гулак-Артемівський, Г. Квітка-Основ'яненко, М. Максимович, М. Остроградський, В. Каразін.	Розпізнавати Характеризувати основні явища і процеси розвитку культури цього періоду, творчі здобутки видатних вітчизняних науковців та митців. Визначати умови та особливості розвитку культури кінця XVIII - першої половини XIX ст., причини культурних зрушень у першій половині XIX ст.
15	Наддніпрянська Україна в другій половині XIX ст.	Факти: Реформи 60 - 70-х рр. XIX ст. і процеси модернізації в Україні. Політика російського царизму щодо України. Розвиток громадського руху. Діяльність «Південно-Західного відділу Російського географічного товариства». Дати: 1863 рр. - Валуєвський циркуляр; 1876 р. - Емський указ. Персоналії: В. Антонович, М. Драгоманов, П. Чубинський, Б. Грінченко. Поняття та терміни: «земства», «громадівський рух», «Братство тарасівців».	Розпізнавати Характеризувати основний зміст реформ 1860 - 1870-х рр., особливості проведення реформ на українських землях, зміни у соціальному складі населення в другій половині XIX ст., процеси модернізації, національний рух на українських землях у складі Російської імперії, національна політика Росії, основні погляди та напрямки діяльності громадівців. Визначати наслідки промислового перевороту, здобутки національного руху на українських землях у складі Російської імперії.
16	Західноукраїнські землі у складі Австрійської (Австро-	Факти: Національна політика австрійського уряду щодо українських земель. Розвиток кооперативного руху, трудова еміграція. Політизація національного руху й	Розпізнавати Характеризувати особливості соціально-економічного розвитку західноукраїнських земель у другій половині XIX ст., зміни у соціальному складі населення, основні течії суспільно-політичного руху: москвофілів та народовців;

	<p>Угорської імперії у другій половині XIX ст.</p>	<p>утворення перших політичних партій: Русько-української радикальної партії (РУРП), Української Національно-демократичної партії (УНДП). Діяльність культурно-освітнього товариства «Просвіта».</p> <p>Дати: 1868 р. - створення у Львові товариства «Просвіта»; 1873 р. - створення у Львові Літературного товариства ім. Т. Шевченка (від 1892 р. - Наукового товариства ім. Т. Шевченка); 1890 р. - створення Русько-української радикальної партії; 1899 - створення УНДП.</p> <p>Персоналії: Ю. Бачинський, М. Грушевський, Є. Левицький, М. Павлик, І. Франко.</p> <p>Поняття та терміни: «трудова міграція», «українофіли», «москвофіли», «народовці», «партія», «нова ера»</p>	<p>діяльність «Просвіт» та Наукового товариства ім. Т. Шевченка, процес утворення українських політичних партій у Галичині.</p> <p>Визначати причини трудової еміграції українців, зародження кооперативного руху, особливості українського національного руху, напрями діяльності і здобутки провідних діячів західноукраїнських земель у національному русі другої половини XIX ст.</p>
17	<p>Культура України в другій половині XIX - початку XX ст.</p>	<p>Факти: Піднесення української культури. Освіта. Розвиток науки. Розвиток літератури, музичного, образотворчого, театрального мистецтва. Українські підприємці-благодійники. Церковне життя.</p> <p>Дати: 1865 р. - відкриття Новоросійського університету.</p> <p>Персоналії: І. Мечников, Д. Заболотний, Д. Яворницький, А. Кримський, Л. Українка, І. Франко, І. Карпенко-Карий, М. Кропивницький, М. Садовський, М. Лисенко, С. Гулак-Артемівський, М. Пимоненко, С. Васильківський, М. Леонтович, С. Крушельницька, М. Заньковецька</p> <p>Поняття: «меценат», «професійний театр», «реалізм», «модернізм»</p>	<p>Розпізнавати Характеризувати основні культурні явища, процеси другої половини XIX - початку XX ст., розвиток літератури, образотворчого, музичного мистецтва, архітектури, процес становлення професійного театру, діяльність меценатів та їх вплив на розвиток культури.</p> <p>Визначати умови розвитку культури у другій половині XIX - на початку XX ст., творчі здобутки видатних вітчизняних науковців та митців</p>

18	<p>Українські землі у складі Російської імперії на початку ХХ ст.</p>	<p>Факти: Утворення монополістичних об'єднань в Україні. Становлення і консолідація української нації. Створення політичних партій Наддніпрянщини. Самостійницька і автономістська течії в національному русі. Події революції 1905 - 1907 рр. в Україні. Діяльність українських парламентських громад в I та II Державних Думах. Посилення національного гніту в Наддніпрянській Україні у 1907 - 1914 рр. Земельна реформа П. Столипіна та її вплив на Україну.</p> <p>Дати: 1900 р. - утворення РУП, першої політичної партії Наддніпрянської України.</p> <p>Персоналії: Є. Чикаленко, С. Єфремов, С. Петлюра, М. Міхновський.</p> <p>Поняття та терміни: «монополія», «економічна криза».</p>	<p>Розпізнавати Характеризувати особливості економічного та соціального розвитку Наддніпрянської України (процес монополізації, розвиток сільського господарства, процес утворення українських політичних партій, розвиток самостійницької і автономістської течій в національному русі, національно-визвольний рух України в роки російської революції 1905 - 1907 рр., діяльність українських парламентських громад в I та II Державних Думах Росії, проведення Столипінської аграрної реформи, особливості її запровадження в Україні.</p> <p>Визначати основні тенденції соціально-економічного та політичного розвитку українських земель у складі Російської імперії на початку ХХ ст., причини та наслідки посилення національного гніту у 1907-1914 рр., напрями діяльності і здобутки діячів національного руху на українських землях у складі Російської імперії.</p>
19	<p>Західноукраїнські землі на початку ХХ ст.</p>	<p>Факти: Становище промисловості та сільського господарства. Активізація національного руху. Вплив Української греко-католицької церкви на піднесення національної свідомості населення західноукраїнських земель. Боротьба політичних партій західноукраїнських земель за реформу виборчої системи.</p> <p>Персоналії: А.Шептицький, К.Трильовський, І. Боберський, А. Волошин</p>	<p>Розпізнавати Характеризувати економіку західноукраїнських земель у складі Австро-Угорської імперії, розвиток кооперативного руху, діяльність західноукраїнського політичного руху на початку ХХ ст., національних і спортивно-фізкультурних організацій «Сокіл», «Січ», «Пласт».</p> <p>Визначати причини активізації західноукраїнського політичного руху на початку ХХ ст., роль А. Шептицького у піднесенні національного життя на західноукраїнських землях. Результати боротьби національного руху Західної України на початку ХХ ст.</p>
20	<p>Україна в Першій світовій війні</p>	<p>Факти: Позиції українських політичних сил Наддніпрянської України та західноукраїнських земель щодо війни. Перебіг воєнних дій на території України. Діяльність австрійської та російської адміністрації в Галичині. Бойовий шлях легіону Українських січових стрільців.</p> <p>Дати:</p>	<p>Розпізнавати Позначати на картосхемі військові події на території України у 1914 - 1916 роках.</p> <p>Характеризувати територіально-політичні плани і наміри ворогуючих держав щодо українських земель, еволюцію позицій українських політичних сил щодо війни, соціально-економічне та суспільно-політичне становище населення впродовж війни, динаміку змін в свідомості різних соціальних верств українського</p>

		<p>Серпень 1914 р. - утворення Головної української ради, формування легіону Українських січових стрільців, створення Союзу визволення України.</p> <p>Персоналії: К. Левицький, Д. Дорошенко, О. Бобринський.</p> <p>Поняття та терміни: «Світова війна», «Союз визволення України», «Головна українська рада», «Галицько-Буковинське генерал-губернаторство»</p>	<p>суспільства.</p> <p>Визначати соціально-економічні та політичні наслідки війни для українського суспільства.</p>
21	Українська революція	<p>Факти: Революційні події в Україні у 1917 - на початку 1918 р. Еволюція поглядів політичних сил України в питанні самовизначення українців (Універсали Центральної Ради). Політика Української Центральної Ради в умовах загострення конфлікту з Тимчасовим урядом та більшовицькою Росією. Проголошення Української Народної Республіки. Війна радянської Росії з УНР. Проголошення незалежності УНР.</p> <p>Дати: березень 1917 р. - утворення Української Центральної Ради; квітень 1917 р. - Всеукраїнський Національний конгрес; червень 1917 р. – ухвалення Першого Універсалу УЦР; липень 1917 р. - ухвалення Другого Універсалу УЦР; листопад 1917 р. - ухвалення Третього Універсалу УЦР; січень 1918 р. – ухвалення Четвертого Універсалу УЦР.</p> <p>Персоналії: М. Грушевський, С. Єфремов, В. Антонов-Овсієнко, Ю. Коцюбинський.</p> <p>Поняття та терміни: «автономізація», «самостійники», «Універсали УЦР», «Генеральний секретаріат», «Народний секретаріат», «українізація армії», «регіональні республіки».</p>	<p>Розпізнавати на картосхемі Українську Народну Республіку, держави, що межували з УНР, напрями наступу більшовиків під час першої війни УНР з Радянською Росією, місця найбільших боїв.</p> <p>Характеризувати процес утворення та еволюції Української Центральної Ради, діяльність українських партій, політичних діячів в історії періоду, основні положення I, II, III та IV Універсалів УЦР, особливості соціально-економічного становища, Взаємовідносини УЦР з Тимчасовим Урядом, перебіг та результати боротьби за владу в Києві в жовтні - листопаді 1917 р., перебіг першої війни радянської Росії з УНР</p> <p>Визначати причини Української революції, її характер, місце різних політичних сил у подіях періоду; причини прийняття Універсалів УЦР, їх історичне значення, місце і роль Всеукраїнських з'їздів рад у Києві та Харкові, Ультиматуму Раднаркому в політиці більшовиків щодо усунення УЦР; причини та наслідки першої війни радянської Росії з УНР, здобутки і прорахунки УЦР в державотворчому процесі.</p>
22		<p>Факти: Брестський мир між УНР та державами Четверного союзу,</p>	<p>Розпізнавати на картосхемі хід воєнних дій на території України в 1918 - 1921 рр</p>

<p>Україна в боротьбі за збереження державної незалежності</p>	<p>Військова конвенція УНР з Німеччиною та Австро-Угорщиною. Прийняття Конституції УНР. Гетьманський переворот і утворення Української Держави. Утворення ЗУНР. Прихід до влади Директорії. Акт злуки УНР та ЗУНР. Окупація військами Антанти півдня України. Денікінський режим в Україні. «Київська катастрофа». Більшовицький режим в Україні. Друга радянсько-українська війна. Прийняття Конституції УСРР 1919 р. «Чортківська офензива». Перший «Зимовий похід» Армії УНР. Варшавська угода між УНР та Польщею. Польсько-радянська війна на території України. Другий «Зимовий похід» Армії УНР.</p> <p>Дати: січень (лютий) 1918 р. - Брестський мир між УНР та державами Четверного союзу; 29 квітня 1918 р. - державний переворот і прихід до влади П. Скоропадського; 14 листопада 1918 р. - утворення Директорії; листопад 1918 р. - проголошення ЗУНР; 22 січня 1919 р. - Акт злуки; Грудень 1919 – травень 1920 – перший «Зимовий похід» військ УНР квітень 1920 р. - Варшавська Угода; березень 1921 р. – Ризький мир; листопад 1921 р. – Другий «Зимовий похід» військ УНР</p> <p>Персоналії: П.Скоропадський, К. Левицький, Д. Вітовський, Є. Петрушевич, С.Петлюра, В. Винниченко, Н. Махно, Х. Раковський, Ю.Тютюнник.</p> <p>Поняття та терміни: «Директорія», «Українська Галицька армія», УСРР, «воєнний комунізм».</p>	<p>Характеризувати внутрішню та зовнішню політику урядів гетьмана П. Скоропадського, Директорії, ЗУНР, УСРР, зміст Варшавської угоди між УНР та Польщею, Ризького мирного договору, культурне життя в Україні в 1918-1921рр.</p> <p>Визначати причини гетьманського перевороту та падіння режиму гетьмана П. Скоропадського; особливості внутрішньої та зовнішньої ситуації в УНР часів Директорії; причини та наслідки українсько-польської війни та підписання С. Петлюрою Варшавського договору; причини поразки національно-визвольних змагань (національно-демократичної революції в Україні); історичне значення відновлення української державності на східно- та західноукраїнських землях та об'єднання українських держав (Акт злуки).</p>
---	---	--

23	<p>Українська СРР в умовах нової економічної політики</p>	<p>Факти: Входження УСРР до складу СРСР. Голод у південних губерніях. Неп в УСРР. Відбудова народного господарства. Політика «коренізації» в УСРР (українізація). Кампанія з ліквідації неписьменності дорослих. Українське національне відродження 20-х рр. Боротьба з націонал-комунізмом.</p> <p>Дати: 1922 р. - входження УСРР до складу СРСР; 1921 - 1923 рр. - голод в Україні; 1923 р. - початок політики «українізації»; 1925 р. - завершення відбудови промисловості, курс на індустріалізацію;</p> <p>Персоналії: Л. Каганович, О. Шумський, М.Скрипник, М.Волобуєв, М.Хвильовий (Фітільов), Г.Юра, Л.Курбас, М.Бойчук, О.Довженко.</p> <p>Поняття та терміни: «індустріалізація», «українізація», «автокефальна церква».</p>	<p>Розпізнавати на картосхемі зміни у адміністративно-територіальному устрої УСРР у 1921 - 1928 рр. Характеризувати неп та її складові, процес стабілізації економічного і соціального життя в Україні, політику більшовиків щодо релігії та церкви в Україні, політику «українізації» та її наслідки, особливості розвитку української культури в цей період.</p> <p>Визначити причини та наслідки «українізації», її вплив на українську культуру й ментальність населення УСРР, вступу УСРР в СРСР; причини та особливості впровадження непу в Україні.</p> <p>Порівнювати політику «воєнного комунізму» та нову економічну політику (неп) в УСРР.</p>
24	<p>Радянська модернізація України</p>	<p>Факти: Радянська модернізація в Україні. Суспільно-політичне, соціально-економічне, культурне та релігійне життя. Масові репресії. Ідеологізація суспільного життя, культ особи. Згорання українізації.</p> <p>Дати: 1928-1938 рр. – період радянської модернізації в Україні 1928 р. – Шахтинська справа; 1929 р. – справа «СВУ»; 1929 р. – рік «великого перелому», початок суцільної колективізації; 1932 - 1933 рр. - Голодомор в Україні; 1934 р. - перенесення столиці України з Харкова до Києва;</p> <p>Персоналії: О.Стаханов, П.Постишев. С.Косіор, Й.Сталін,</p>	<p>Розпізнавати на картосхемі основні індустріальні об'єкти, побудовані за часів модернізації.</p> <p>Характеризувати сутність та наслідки політики форсованої індустріалізації та колективізації в Україні. взаємозв'язок між різними складовими економічної політики сталінського режиму (індустріалізація, колективізація), зміни в соціальній структурі населення ,особливості суспільно-політичного та культурного життя періоду.</p> <p>Визначити причини та наслідки політики форсованої індустріалізації та колективізації, зв'язки між радянською модернізацією і зміною соціальної структури українського радянського суспільства, масових репресій в Україні; причини та наслідки Голодомору 1932-33 рр.</p> <p>Порівнювати політику непу та економічну політику 1930-х років</p>

		<p>М.Скрипник.</p> <p>Поняття та терміни: «форсована індустріалізація», «стаханівський рух», «колективізація», «розкуркулення», «закон про п'ять колосків», «голодомор», «розстріляне відродження».</p>	
25	Західноукраїнські землі	<p>Факти: Українські землі у складі Польщі, Румунії, Чехословаччини. Економіка українських земель. Різні течії в суспільно-політичному русі, радикалізація політичного життя в 1930-х роках.</p> <p>Дати: 1929 р. - утворення ОУН; 1930 р. – польська «пацифікація» у Східній Галичині; 15 березня 1939 р. - проголошення незалежності Карпатської України.</p> <p>Персоналії: Є. Коновалець, Д. Донцов, С. Бандера, А. Мельник, В. Липинський, А. Волошин.</p> <p>Поняття та терміни: «осадництво», «пацифікація», «русофільство», «русинство», «українофільство».</p>	<p>Розпізнавати на картосхемі території, що входили до складу Польщі, Румунії, Чехословаччини.</p> <p>Характеризувати вплив міжнародної ситуації 1920-1930-х рр. на становище західноукраїнських земель, політику урядів Польщі, Румунії, Чехословаччини в українських землях, стан економіки, життя населення, освіти та культури, різні течії національного руху, діяльність політичних партій західноукраїнських земель у 1930-х роках.</p> <p>Визначати міжнародні чинники розподілу українських земель між іншими державами на початку 1920-х рр. та їх наслідки для населення, причини та наслідки діяльності політичних сил у західноукраїнських землях в цей період.</p>
26	Україна під час Другої світової війни	<p>Факти: Початок Другої світової війни. Включення Західної України, Бессарабії та Північної Буковини до складу УРСР. Початок Великої Вітчизняної війни. Встановлення нацистського окупаційного режиму. Розгортання радянського партизанського руху. Діяльність ОУН. Утворення УПА. Визволення України. Депортація кримських татар та інших народів Криму. Перемога у Великій Вітчизняній війні.</p> <p>Дати: 23 серпня 1939 р. – радянсько-німецький пакт про ненапад (пакт Молотова-Ріббентропа); 1 вересня 1939 р. – початок Другої світової війни;</p>	<p>Розпізнавати на картосхемі українські землі, приєднані до УРСР в результаті реалізації радянсько-німецьких договорів 1939 р.; місця пов'язані з початком та завершенням визволення України від німецьких загарбників, битв і військових операцій, окупаційні зони, на які була розділена Україна, території поширення та активних дій різних течій руху Опору.</p> <p>Характеризувати суть гітлерівського плану «Ост», нацистський «новий порядок» в Україні, діяльність радянських партизан та українського визвольного руху.</p> <p>Визначати наслідки радянсько-німецьких договорів 1939 р. для українських земель; політики радянської новопрієднаних до УРСР територій, причини поразок Червоної армії у 1941 р., основні результати та наслідки війни для України й українського народу,</p>

		<p>17 вересня 1939 р. – вступ Червоної армії на територію західної України;</p> <p>листопад 1939 р. – Східну Галичину і Волинь включено до складу УРСР;</p> <p>2 серпня 1940 р. – Південну і Північну Бессарабію та Північну Буковину включено до складу УРСР;</p> <p>22 червня 1941 р. – початок Великої Вітчизняної війни;</p> <p>30 червня 1941 р. - проголошення Акта відновлення Української Держави;</p> <p>грудень 1942 р. – початок звільнення України;</p> <p>6 листопада 1943 р. - визволення Києва;</p> <p>січень – лютий 1944 р. – Корсунь-Шевченківська наступальна операція;</p> <p>вересень – жовтень 1944 р. – Карпатсько-Ужгородська наступальна операція;</p> <p>28 жовтня 1944 р. – визволення всієї території України;</p> <p>9 травня 1945 р. - завершення Великої Вітчизняної війни, День Перемоги.</p> <p>Персоналії: С. Тимошенко, М. Кирпонос, С. Ковпак, О. Федоров, О. Сабуров, А.Мельник, С.Бандера, Р.Шухевич, О.Довженко, О.Теліга</p> <p>Поняття та терміни: «план «Ост», «новий порядок», «Голокост», «колабораціонізм», «рух Опору», «депортація», «радянська».</p>	<p>внесок українського народу у перемогу над Німеччиною та її союзниками.</p> <p>Описувати мобілізаційні заходи, процес окупації України, перебіг найважливіших військових подій 1941-1945 рр., депортацію кримських татар та інших народів Криму.</p>
27	<p>Україна в перші повоснні роки (1945 – початку 1950-х рр.)</p>	<p>Факти: Зовнішньополітична діяльність УРСР. Адміністративно-територіальні зміни. Відбудова промисловості. Голод в Україні 1946-1947 рр. Радянська заходних областей України. Боротьба ОУН та УПА. Розгортання ідеологічних кампаній.</p> <p>Дати: квітень 1945 р. - Україна стає співзасновницею ООН;</p>	<p>Розпізнавати на карті зміни в адміністративно-територіальному устрої України.</p> <p>Характеризувати політику влади щодо економічного, соціально-політичного, релігійного, культурного та повсякденного життя населення, хід операції «Вісла»</p> <p>Визначати особливості та наслідки радянської заходних областей, причини та наслідки проведення операції «Вісла», розгортання ідеологічних кампаній,</p> <p>Пояснювати причини голоду в Україні,</p>

		<p>березень 1946 р. – «саморозпуск» УГКЦ; 1946-1947 рр. - голод в Україні; квітень-липень 1947 р. - операція «Вісла».</p> <p>Персоналії: Д. Мануїльський, М. Хрущов, О. Гончар, Й. Сліпий.</p> <p>Поняття та терміни: «операція «Вісла», «ждановщина», «космополітизм», «лисенківщина», «холодна війна»</p>	«саморозпуску» УГКЦ.
28	Україна в умовах десталінізації (1953-1964 рр.)	<p>Факти: Лібералізація суспільно-політичного життя УРСР в середині 1950-1960-х рр.: припинення масових репресій, реабілітація. Зміни адміністративно-територіального устрою УРСР. Зміни в промисловості та сільському господарстві, соціальній сфері. Реформування управління економікою. Виникнення руху «шістдесятників», дисидентського руху наприкінці 1950 - початку 1960-х рр. Культура і наука.</p> <p>Дати: лютий 1954 р. - входження Кримської області до складу УРСР; 1956 р. - XX з'їзд КПРС; 1959 р. – утворення Української робітничо-селянської спілки</p> <p>Персоналії: О.Кириченко, А.Горська, І.Дзюба, Л.Костенко, Л.Лук'яненко, Є.Сверстюк, І.Світличний, В. Симоненко.</p> <p>Поняття та терміни: «лібералізація», «політична реабілітація», «відлига», «раднаргоспи», «шістдесятники», «дисидентство».</p>	<p>Розпізнавати на карті зміни в адміністративно-територіальному устрої України.</p> <p>Характеризувати сутність процесу лібералізації, реформи управління економікою в середині 1950-1960-х рр., здобутки та особливості розвитку культури, сутність опозиційного руху.</p> <p>Визначати наслідки процесу лібералізації, реформ для українського суспільства, причини виникнення та значення опозиційного руху.</p> <p>Пояснювати причини та наслідки входження Кримської області до складу УРСР</p>
29	Україна в період загострення кризи радянської	<p>Факти: Політико-ідеологічна криза радянського ладу в Україні (середина 1960 - початок 1980-х рр.). Кадрові зміни в політичному керівництві УРСР. Конституція УРСР 1978 р. Спроби економічних реформ у другій половині 1960-х рр.</p>	<p>Характеризувати зміни в політичному керівництві УРСР на початку 1970-х рр., ключові положення Конституції УРСР 1978 р., стан промисловості та сільського господарства, основні вимоги та напрями опозиційного руху 1960-1970-х рр., явища у сфері культури.</p>

	<p>системи (1965-1985 рр.)</p>	<p>Тенденції розвитку соціальної сфери. Культура і духовне життя. Русифікація. Опозиційний рух.</p> <p>Дати: 1965 р. - реформи в сільському господарстві та промисловості («косигінська реформа»); перша хвиля арештів дисидентів 1972 р. - зміна політичного керівництва УРСР. В.Щербицький; масові арешти дисидентів 1976 р. - утворення Української Гельсінської групи.</p> <p>Персоналії: В. Марченко, С. Параджанов, В.Романюк, М. Руденко, В. Стус, В. Чорновіл, П. Шелест, В. Щербицький.</p> <p>Поняття та терміни: «застій», «номенклатура», «дефіцит», «самвидав», «правозахисник».</p>	<p>Визначати причини політико-ідеологічної кризи радянського ладу в Україні, активізації опозиційного руху, здобутки та проблеми розвитку соціальної сфери. Пояснювати значення опозиційного руху</p>
30	<p>Розпад Радянського Союзу та відродження незалежності України (1985-1991 рр.)</p>	<p>Факти: Початок «перебудови». Загострення соціально-економічної кризи. Фінансове становище та рівень життя населення. Чорнобильська катастрофа. Зростання соціальної та національної активності українського суспільства наприкінці 1980-х рр. Загальноукраїнський страйк шахтарів. Політичні реформи. Формування багатопартійності, виникнення Народного руху України за перебудову, перші альтернативні вибори до Верховної Ради. Прийняття Декларації про державний суверенітет. Акт проголошення незалежності України. Проведення референдуму та виборів Президента України.</p> <p>Дати: квітень 1985 р. – початок «перебудови»; 26 квітня 1986 р. - вибух на Чорнобильській АЕС; вересень 1989 р. – виникнення Народний рух України за перебудову; березень 1990 р. – перші альтернативні вибори до</p>	<p>Характеризувати зміст та основні напрями політики «перебудови», розгортання соціального та національного руху, падіння авторитету КПУ, формування багатопартійності, зміст Декларації про державний суверенітет України та Акта проголошення незалежності, соціально-економічні становища УРСР. Визначати причини і наслідки поглиблення економічної кризи, погіршення життєвого рівня населення, зв'язок між масовим національно-демократичним і дисидентським рухами, як різними формами визвольного руху. Пояснювати причини розпаду СРСР і його наслідки для державотворення в Україні.</p>

		<p>Верховної Ради УРСР; 16 липня 1990 р. –ухвалення Верховною Радою Декларації про державний суверенітет України; 24 серпня 1991 р. –ухвалення Верховною Радою Акта проголошення незалежності України; 1 грудня 1991 р. – проведення Всеукраїнського референдуму та виборів Президента України. Обрання Президентом України Л.Кравчука Персоналії: В.Івашко, Л. Кравчук, І.Драч. Поняття та терміни: «перебудова», «гласність», «плюралізм», «багатопартійність», «суверенітет», «інфляція», «ринкові відносини».</p>	
31	Україна в умовах незалежності	<p>Факти: Початок державотворчих процесів. Заснування Збройних Сил. Дострокові вибори до Верховної Ради та вибори Президента України. Прийняття державної символіки, формування інституту громадянства Прийняття Конституції 1996 р. та змін до неї. Приватизація. Лібералізація цін. Грошова реформа. Диференціація суспільства. Інтегрування України у європейське та світове співтовариство.. «Газові» та «торгівельні війни» з Росією. «Революція гідності». Агресія Росії проти України. Президентські вибори 2014 р. Угода про асоціацію з Європейським Союзом (ЄС). Культура, наука, спорт та релігійне життя в незалежній Україні. Дати: 6 грудня 1991 р. - заснування Збройних Сил України; липень 1994 р. - обрання Л. Кучми Президентом України; 1995 р. - Україна стає членом Ради Європи; 28 червня 1996 р. – ухвалення Конституції України; грудень 2004 р. – «Помаранчева революція», обрання Президентом України В.Ющенко; 2008 р. – вступ України до Світової організації торгівлі</p>	<p>Розпізнавати на картосхемі адміністративно-територіальні одиниці України (області, АРК, Київ, Севастополь) Характеризувати державотворчі процеси, соціально-економічних реформ в Україні та її інтеграцію у світове співтовариство, риси економічного соціального політичного, національного, культурного життя, здобутки України на шляху інтеграції у європейський, освітній простір. Пояснювати причини європейської інтеграції України</p>

	<p>(СОТ)</p> <p>Листопад 2013 – лютий 2014 рр. – «Революція гідності», повалення режиму В. Януковича</p> <p>2014 р. – підписання Україною Угоди про асоціацію з Європейським Союзом (ЄС);</p> <p>Червень 2014 р. – обрання П.Порошенка Президентом України.</p> <p>Вересень 2014р., лютий 2015 р. – Мінські угоди</p> <p>Персоналії: Л. Кучма, В. Ющенко, В.Янукович, П.Порошенко.</p> <p>Поняття та терміни: «революція на граніті», «Помаранчева революція», «Євромайдан», «Небесна сотня», «Революція гідності», «сепаратизм», «люстрація», «анексія», «тимчасово окупована територія», АТО</p>	
--	--	--

ДОДАТОК ДО ПРОГРАМИ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

Перелік пам'яток архітектури та образотворчого мистецтва обов'язкових для розпізнавання абітурієнтами

Виникнення та розквіт Київської Русі

- Софійський собор в Києві (перша половина 11 ст.). Сучасний вигляд.
- Мозаїки Богоматері Оранти та Христа Вседержителя із Софійського собору в Києві.
- Спасо-Преображенський собор в Чернігові. 1036. Сучасний вигляд.
- Успенська соборна церква Києво-Печерського монастиря. 1073-1087. Реконструкція. Сучасний вигляд.
- Вишгородська ікона Богородиці (візантійська традиція). 1 пол. 12 ст.
- Євангеліст Лука. Мініатюра з Остромирового Євангелія. 1056-1057.
- Родина князя Святослава Ярославовича. Мініатюра з «Ізборника» 1073.

Київська Русь за часів роздробленості. Галицько-Волинська держава

- Мозаїчна композиція «Євхаристія» з Михайлівського Золотоверхого собору. 1108-1113.
- Холмська ікона Богородиці (візантійська традиція). 11 ст.
- Свенська ікона Богородиці зі святыми Антонієм та Феодосієм Печерськими (початок 12 ст.)
- Дорогобузька ікона Богородиці (остання третина 13 ст.)
- Успенський собор у Володимирі. 1161. Реконструкція.
- П'ятницька церква в Чернігові. Кінець 12 ст.
- Церква святого Пантелеймона в Галичі. Кінець 12 ст.
- Вежа в селі Стівп поблизу Холма. Середина 13 ст.

Українські землі у складі Великого князівства Литовського та інших держав (у другій половині XIV – першій половині XVI ст.)

- Вірменський собор у Львові. 1363.
- Верхній замок у Луцьку. 2 пол. 14 ст.
- Кам'янець-Подільська фортеця
- Хотинська фортеця
- Покровська церква-фортеця в с. Сутківцях
- Ікона Богородиці з пророками з церкви у Підгорцях
- Ханський палац у Бахчисараї

Українські землі в першій половині XVI ст.

- Ікона Успіння Богородиці перемишльського маляра Олексія Горошковича. 1547.
- Мініатюри Пересопницького Євангелія. Між 1556–1561.
- Церква Зішестя Святого Духа в Потелечі
- Успенська церква та вежа Корнякта у Львові.
- Будинок Корнякта у Львові
- Меджибізький замок
- Острозький замок
- Нравюра із зображенням Євангеліста Луки з львівського «Апостола»

Українські землі в першій половині XVII ст.

- Ікона «Христос перед Пілатом» М. Петраховича з Успенської церкви у Львові
- Ікона «Святий Миколай» з київської церкви Святого Миколая Набережного
- Замок у Підгірцях (Львівщина) 1630–1640-і.
- Троїцький Межирицький монастир-фортеця поблизу Острога

- Портрет князя Криштофа Збаразького. Після 1622.
- Портрет Петра Конашевича-Сагайдачного з книги «Вірші на жалісний погреб шляхетного рицаря Петра Конашевича-Сагайдачного». 1622.

Початок Національно-визвольної війни

- Портрет Богдана Хмельницького. Гравюра В. Гондіуса. Середина 17 ст.
- Ікона Покрову Богородиці із зображенням Богдана Хмельницького. 1 пол. 18 ст.
- Іллінська церква в Суботіві. Реконструкція. 1656.

Українські землі в 60-х–80-ті рр. XVII ст.

- Троїцький собор Густинського монастиря. 1674–1676.
- Троїцький собор Троїцько-Іллінського монастиря в Чернігові. 1679–1695.
- Покровський собор у Харкові. 1689.

Українські землі наприкінці XVII – у першій половині XVIII ст.

- Ікона «Архангел Михаїл» Івана Рутковича.
- Ікона «Вознесіння» Йова Кондзелевича.
- Гравюра «І. Мазепа серед своїх добрих справ» І. Мигури. 1706.
- Ікона «Зустріч Марії з Єлизаветою» з церкви Покрову Богородиці в Сулимівці на Київщині. 30-ті роки 18 ст.
- Портрет Григорія Гамалії. Кінець 17 ст.
- Георгіївська церква Видубицького монастиря в Києві. 1696–1701.
- Преображенська церква у Великих Сорочинцях. 1732.

Українські землі в другій половині XVIII ст.

- Ікона Моління з Вознесенської церкви в Березні. Близько 1762.
- Троїцька соборна церква в Самарській слободі (Новомосковську). 1773–1779.
- Покровська церква в Києві. 1766.
- Успенська соборна церква Почаївської лаври. 1771–1783.
- Собор Святого Юра у Львові. 1744–1762.
- Скульптурна група святого Юрія змієборця на фасаді собору святого Юра у Львові. Скульптор Й. Пінзель.
- Палац Кирила Розумовського в Батурині.
- Андріївська церква в Києві. 1754.

Українські землі у складі Російської та Австрійської (Австро-Угорської) імперії у першій половині XIX ст.

- Живописні твори Т. Шевченка: «Автопортрет» (1840), «Катерина» (1842), офорти з «Живописної України» на історичну тематику.
- Картина «Дівчина з Поділля» В. Тропініна
- Будівля Київського університету (1837–1843)

Українські землі у складі Російської та Австрійської (Австро-Угорської) імперії у другій половині XIX ст. – початку XX ст.

- Будинок Полтавського земства (нині Полтавський краєзнавчий музей). 1903–1908.
- Будинок з химерами в Києві. 1902–1903.
- Будівля театру в Одесі. 1883–1887.
- Будинок банку «Дністер» у Львові. 1905–1906.
- Будинок резиденції митрополита Буковини в Чернівцях (нині Національний університет). 1864–1873.
- Володимирський собор у Києві. 1862–1896.
- Картини «Сінокіс», «Ворожіння» М. Пимоненка.

- Картини «Козаки в степу», «Весняний день в Україні» С. Васильківського.
- Картина «Запорожці пишуть листа турецькому султанові» І. Рєпіна. 1878–1891.
  - Пам'ятник Б.Хмельницькому в Києві. Скульптор М. Микешин. 1888.
  - Будинок Національної опери України. 1901.